

ЗДОРОВ'Я – ЗБЕРІГАЮЧІ ТЕХНОЛОГІЇ – ІННОВАЦІЙНИЙ КРОК В ОСВІТІ

Здоров'я дітей – одне з основних джерел щастя, радості і повноцінного життя батьків, вчителів, суспільства в цілому. Для України головною проблемою, яка пов'язана з майбутнім держави, є збереження і зміцнення здоров'я дітей та учнівської молоді. Турботу викликає різке погіршення стану фізичного та розумового розвитку підростаючого покоління, зниження рівня народжуваності й тривалості життя, зростання смертності, особливо дитячої.

Проблема навчання і виховання здорової людини, створення здорових умов навчання розглядалися багатьма представниками педагогічної науки. Відповідні аспекти можна знайти в працях К. А. Гельвеція, Я. А. Коменського, Ж.-Ж. Руссо та інших. Серед класиків вітчизняної педагогіки, які приділяли увагу проблемі здоров'я, можна відзначити К. Д. Ушинського, Л. С. Виготського, В. О. Сухомлинського, П. П. Блонського, М. М. Пирогова [2, с. 2].

Сьогодні в школі гостро стоїть проблема збереження здоров'я учнів, і тому в традиційній системі освіти виділяють здоров'язберігаючі технології, які належать до групи педагогічних, що посилюють соціально-виховну функцію освітньої установи.

Здоров'язберігаючі технології – це технології, що не викликають у суб'єктів освіти специфічних захворювань: неврозів, дидактогенії, вигорання особистості вчителя. Ці технології є природовідповідними, інтерактивними, такими, що мають потенціал оздоровлення [1, с. 23].

Поняття «здоров'язберігаючі технології» об'єднує в собі всі напрями діяльності загальноосвітнього закладу щодо формування, збереження та зміцнення здоров'я учнів.

Під здоров'язберігаючими технологіями вчені пропонують розуміти:

- сприятливі умови навчання дитини в школі (відсутність стресових ситуацій, адекватність вимог, методик навчання та виховання);
- оптимальну організацію навчального процесу (відповідно до вікових, статевих, індивідуальних особливостей та гігієнічних норм);
- повноцінний та раціонально організований руховий режим.

Впровадження здоров'язберігаючих освітніх технологій пов'язано з використанням медичних (медико-гігієнічних, фізкультурно-оздоровчих, лікувально-оздоровчих), соціально-адаптованих, екологічних здоров'язберігаючих технологій та технологій забезпечення безпеки життєдіяльності.

Аналіз класифікацій існуючих здоров'язберігаючих технологій дає можливість виокремити такі типи (О. Ващенко):

здоров'язберігаючі – технології, що створюють безпечні умови для перебування, навчання та праці в школі та ті, що вирішують завдання

раціональної організації виховного процесу (з урахуванням вікових, статевих, індивідуальних особливостей та гігієнічних норм), відповідність навчального та фізичного навантажень можливостям дитини;

оздоровчі – технології, спрямовані на вирішення завдань зміцнення фізичного здоров'я учнів, підвищення потенціалу (ресурсів) здоров'я: фізична підготовка, фізіотерапія, аромотерапія, загартування, гімнастика, масаж, фітотерапія, музична терапія;

технології навчання здоров'ю – гігієнічне навчання, формування життєвих навичок (керування емоціями, вирішення конфліктів тощо), профілактика травматизму та зловживання психоактивними речовинами, статеве виховання. Ці технології реалізуються завдяки включенню відповідних тем до предметів загальнонавчального циклу, введення до варіативної частини навчального плану нових предметів, організації факультативного навчання та додаткової освіти;

виховання культури здоров'я – виховання в учнів особистісних якостей, які сприяють збереженню та зміцненню здоров'я, формуванню уявлень про здоров'я як цінність, посиленню мотивації на ведення здорового способу життя, підвищенню відповідальності за особисте здоров'я, здоров'я родини [2, с. 4].

Основна роль у здоров'язберігаючій діяльності загальноосвітнього закладу відводиться грамотній організації навчального процесу. Школи повинні працювати за моделлю здоров'язберігаючого середовища, найбільш значимими компонентами якої є:

– створення комфортних умов навчання (розклад уроків, перерв, режимні моменти);

– використання оздоровчих методик, які регулюють рухову активність, і прийомів реабілітації розумової і фізичної працездатності.

Педагоги в школах використовують на кожному уроці оздоровчі динамічні паузи, які допомагають поновити розумову та фізичну працездатність. Також використовуються вправи для психологічного розвантаження учнів на кожному уроці.

Отже, поліпшені кліматичні умови, використання оздоровчих заходів (ароматерапія, фітотерапія; ранкова зарядка та ін.), відвідування гуртків та інноваційний підхід у навчанні – це крок до здоров'я.

Список використаних джерел

1. Бальсевич В. К. Физическая подготовка в системе воспитания культуры здорового образа жизни / Бальсевич В. К. // Теория и практика физической культуры. – 1990. – № 1. – С. 22–26.

Ващенко О., Свириденко С. Організація здоров'язберігаючої діяльності початкової школи / О. Ващенко, С. Свириденко // Початкова освіта. – № 46(334). – 2005. – С. 2–4.